

вали окремі питання на семінарське заняття, а всіх студентів без виключення;

- стимулювання всіх студентів до вивчення всіх тем дисципліни повною мірою, адже успішно скласти тест можна тільки за умови вивчення всієї теми і вірної відповіді мінімум на 55% тестових запитань. Тільки в цьому випадку тест вважається зданим і студент отримує позитивну оцінку;

- розвиток навичок у студентів мислити і приймати рішення швидко, адже на кожне питання тесту відводиться до 2 хвилин на відповідь;

- виховування у студентів звички не користуватися шпаргалками при написанні контрольних робіт і здачі екзамену, а надіятися лише на свої знання, адже списати відповідь на тестові завдання не можливо фізично через значну кількість запитань (в середньому 20) і обмежений час на відповідь.

Таким чином, інтенсифікацію учбового процесу можна звести до таких основних напрямків: підвищення ролі викладача в організації учбового процесу і, зокрема, професорів; наповнення змісту економічних дисциплін, що відповідали аналогічним дисциплінам, що викладаються в університетах Західних країн; зміщення центру ваги в оцінюванні знань студентів з кінцевої оцінки до поточної оцінки встановивши пропорцію 60:40; ширше використання тестових завдань та «case study» як ефективних засобів інтенсифікації роботи студентів в аудиторії та поза аудиторний час.

Г. О. Жученко, канд. пед. наук, доцент
кафедри української мови та літератури

ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ ЯК ФОРМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Контроль знань, навичок, вмінь іноземних студентів в процесі вивчення української мови як іноземної — найнеобхідніший компонент навчання, який потрібен і викладачеві, щоб мати точне уявлення, наскільки іноземні студенти оволоділи програмним матеріалом та усіма видами українського мовлення, і студентам, щоб останні розуміли і рівень своїх знань, і помилки, яких треба позбутися. Педагогічний процес навчання української мови передбачає, з одного боку, засвоєння іноземцями мовного матеріалу (фонетики, лексики, граматичних норм української мови), а з другого — розвиток на цій основі усіх видів мовлення як остаточного результату на-

вчання. Поряд з іншими традиційними формами контролю особливого значення в час науково-технічного прогресу набуває застосування технічних засобів навчання, які дозволяють максимально індивідуалізувати процес контролю щодо засвоєння нового матеріалу, дають можливість використовувати найбільш раціональний темп навчання, формують навички самостійної роботи тощо.

Якщо письмова форма завдань цілком виправдовує себе у контролі щодо лексико-граматичних конструкцій, то з точки зору контролю за вмінням іноземців аудіювати, голосно читати, говорити її ніяк не можна вважати досконалою, а якраз головна мета навчання будь-якої мови і полягає у тому, щоб студент досконало володів нею у спілкуванні з іншими людьми: розумів, що йому кажуть, швидко і цілком грамотно міг висловлювати свої думки, вмів логічно побудувати монологічний виступ, вести бесіду, дискусію тощо. Тому протягом року, крім письмових контрольних робіт та модулів, необхідно проводити контроль усного мовлення, використовуючи відповідні технічні засоби: запис прочитаних студентами-іноземцями фонетичних вправ, текстів; їхні відповіді на запитання до щойно прослуханого тексту, які повинні вкластися в паузи між цими запитаннями; запис монологічного мовлення за конкретною темою тощо. Тільки наявність такого контролю може дати повну уяву про рівень практичного володіння іноземцями українською мовою. Прослуховуючи власні виступи, аналізуючи допущені помилки, іноземні студенти краще розуміють, кому і на що в першу чергу треба звернути увагу, що саме заважає їм вільно спілкуватися з однолітками, розуміти лекції викладачів.

Отже, записи у лінгафонному кабінеті як контроль знань кожного студента слід вважати найбільш повним видом контролю за усним мовленням, бо письмова мова має свої специфічні особливості, не властиві усному мовленню. Водночас письмова мова більш традиційна за лексико-граматичними конструкціями, позбавлена емоційності, і те, що пише студент, може свідчити лише про його знання конкретної теми, а не про культуру мови та індивідуальні здібності. При знайомстві з людиною ми саме з її мови визначаємо рівень її культури, розуму, інтелекту. Відомо, що у більшості високорозвинених країн у навчальних закладах усі види контролю, включаючи іспити, проводяться письмово, але вища освіта в Україні не повинна цим обмежуватися, бо ми ще не позбулися багатовікового тягаря російського мовлення і не всі, у тому числі й питомі українці, опанували в достатній мірі рідну мову, тому іноземні студенти, по суті, позбавлені постійного українського мовного спілкування.

На заняттях з української мови як іноземної багато часу відводиться усному мовленню, але робота у лінгфонному класі дозволяє значно розширити ці можливості. Заліки та іспити обов'язково включають усне мовлення — монологічне й діалогічне — як основний фактор навчання, і саме тут велике значення має доцільне використання технічних засобів навчання. Експериментально доведено, що роль викладача в процесі їх використання не знижується, а навпаки, зростає, бо вимагає цілеспрямованої методичної роботи, всебічного аналізу фонетичних, лексикограматичних та логічних мовних недоліків, записаних на плівку кожним студентом групи, що дає можливість точно оцінити знання і визначити шляхи удосконалення навчального процесу.

Г. О. Ковальчук, доцент кафедри педагогіки та психології

ПОЛІКОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ФАХІВЦЯ І КОНТРОЛЬ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

В умовах глобального прогресу та поширення нових постіндустріальних технологій зростають потреби в удосконаленні професійної підготовки майбутніх фахівців, які можуть швидко адаптуватися в умовах, що постійно змінюються. Ускладнення функцій економіста вимагає його постійного самоудосконалення, формування у нього таких професійних і особистісних якостей, які дозволять у майбутньому ефективно здійснювати фахову діяльність. Вимоги до фахівця на сучасному ринку праці дуже різноманітні, однак усі їх можна структурувати на кілька груп, що відображені у національних стандартах компетентності спеціаліста.

Компетентність — це активна спроможність спеціаліста реалізовувати всі компоненти діяльності, яка зумовлюється його знаннями, навичками, уміннями, а також здібностями і психічними властивостями.¹ Це здатність усвідомлено використовувати знання у практичній діяльності, яка оцінюється за результатами виконання роботи відповідно до стандартів.

Моделі компетентності є інструментом розробки індивідуальних планів розвитку майбутнього фахівця з урахуванням професійної специфіки. Вони описують інтелектуальні й ділові якості працівника, його навички міжособистісної комунікації, дозволяють

¹ За матеріалами: Козаков В. А., Дзвінчук Д. І. Психолого-педагогічна підготовка фахівців у непедагогічних університетах. — К.: Нічлава, 2003. — С. 90.